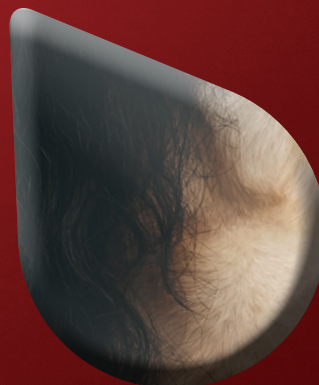

Monitorowanie serca Twojego psa

Przewodnik i dzienniczek dla opiekuna

Stworzono we współpracy z Mikiem Martinem, kardiologiem weterynaryjnym

Twój pies, zastoinowa niewydolność serca i Ty

Ten przewodnik został stworzony, aby odpowiedzieć na Twoje pytania dotyczące zastoinowej niewydolności serca (CHF) i w jaki sposób ją leczyć.

Niewydolność serca jest zaburzeniem przewlekłym i nieuleczalnym, a dostępna terapia pomoże uśmierzyć objawy choroby i wydłużyć życie Twojego pupila.

Ten przewodnik zawiera informacje jak najlepiej pomóc psu w trakcie terapii. Dodatkowo, dzienniczek pozwoli Ci w łatwy sposób monitorować leczenie i stan pupila.

Co oznacza niewydolność serca dla mojego psa?

Rozpoznanie niewydolności serca u Twojego psa oznacza, iż jego serce nie pracuje tak skutecznie, jak powinno. Aby zrozumieć, w jaki sposób możesz pomóc swojemu psu, warto wiedzieć w jaki sposób pracuje zdrowe serce.

Serce zdrowego psa

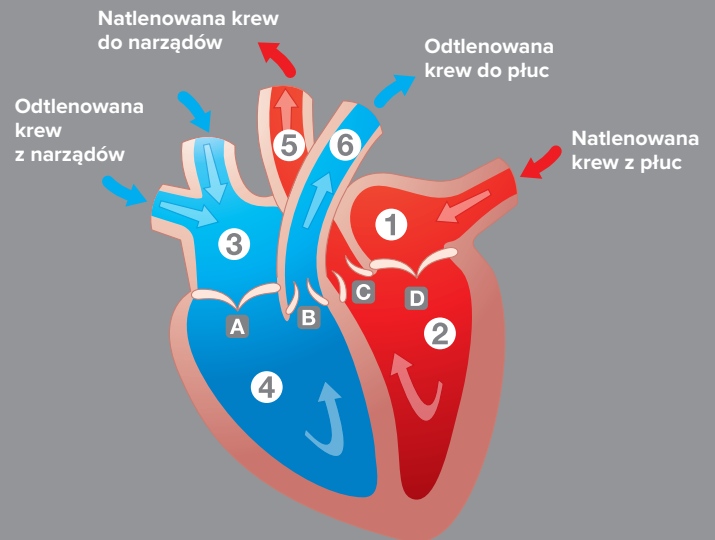
Serce zdrowego psa pracuje, aby pompować krew przez cały krwioobieg. Układ krwionośny dostarcza utlenowanej krwi wszystkim ważnym narządom i mięśniom w organizmie. Serce psa, podobnie jak serce człowieka, ma postać pompy mięśniowej zbudowanej z czterech jam.

Jamy serca oddzielają od siebie cztery jednokierunkowe zastawki. Zamknięcie tych zastawek odpowiada dźwiękowi „bum-tup”, czyli temu, co określamy jako prawidłowe bicie serca.

Schemat zdrowego serca

1. Lewy przedsionek
2. Lewa komora
3. Prawy przedsionek
4. Prawa komora
5. Aorta
6. Pień płucny

- A. Zastawka trójdzielna
- B. Zastawka pnia płucnego
- C. Zastawka aorty
- D. Zastawka dwudzielna (mitralna)

Choroba serca u psów

Kiedy w zdrowym sercu pojawi się jakakolwiek nieprawidłowość, określa się to mianem występowania u pacjenta choroby serca. Najczęściej występujące choroby serca u psów wynikają z obecności nieprawidłowości w obszarze zastawek lub samego mięśnia sercowego.

Choroba zastawki dwudzielnej (MVD - *mitral valve disease*)

Choroba zastawki dwudzielnej (MVD) stanowi najpowszechniejszą chorobę serca u psów i zwykle częściej obserwuje się ją u ras mniejszych lub średniej wielkości, takich jak cavalier king charles spaniel.

W przebiegu MVD jedna z zastawek serca ulega pogrubieniu i zmienia swój kształt, przez co nie domyka się prawidłowo. Zastawka przestaje wówczas pełnić funkcję zastawki jednokierunkowej, a krew, zamiast płynąć w jednym kierunku, cofa się przez powstałe nieszczelności. Może to prowadzić do nagromadzenia płynu (pewnej objętości krwi) w płucach psa.

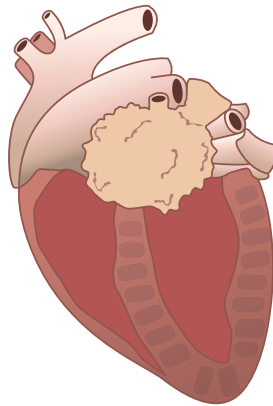
Cofaniu się krwi przez zastawkę towarzyszy dźwięk nazywany szmerem sercowym. We wczesnych stadiach MVD obecność szmeru sercowego może być jedynym objawem choroby serca wykazywanym przez psa.

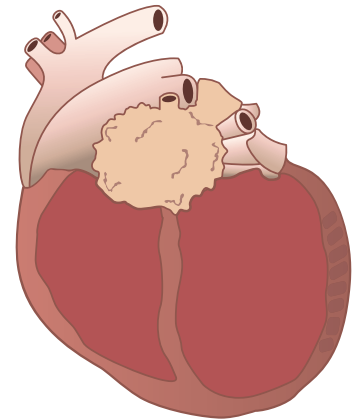
Kardiomiopatia rozstrzeniowa (DCM - *dilated cardiomyopathy*)

Ten rodzaj choroby serca zwykle dotyczy większych ras psów takich jak doberman. Wraz z upływem czasu mięsień sercowy ulega osłabieniu, a jamy serca powiększają się.

Serce, aby być w stanie przepompować i dostarczyć krew do wszystkich obszarów ciała, musi pracować szybciej. Z czasem, objętość krwi wyrzucana przez serce staje się niewystarczająca, a jej część gromadzi się przed sercem, prowadząc do zastoju płynu w płucach psa.

Serce zdrowe

DCM

Kiedy choroba serca staje się niewydolnością serca?

U większości psów choroba serca ma charakter postępujący. We wczesnych stadiach serce psa z MVD i DCM generalnie jest w stanie kompensować chorobę.

Niemniej jednak, w końcu to dodatkowe obciążenie staje się przyczyną zbyt dużego wysiłku dla serca i przestaje ono być w stanie przepompowywać odpowiednią ilość krwi do naczyń krwionośnych. W tym samym czasie w płucach gromadzi się płyn i to właśnie na tym etapie uważa się, że u psa doszło już do rozwoju niewydolności serca.

Rozpoznawanie objawów niewydolności serca

Gdy serce psa nie jest w stanie skutecznie pracować, do ważnych narządów i mięśni nie dociera odpowiednia ilość utlenowanej krwi.

Pies może:

- bardziej męczyć się na spacerze
- więcej odpoczywać w domu
- szybciej oddychać
- mieć powiększony brzuch
- mieć kaszel
- mieć gorszy apetyt i tracić masę ciała
- ulegać zasłabnięciu lub omdleniu

Jeśli martwi Cię stan zdrowia Twojego psa, natychmiast skonsultuj się ze swoim lekarzem weterynarii.

Rozpoznawanie niewydolności serca u psa

Lekarz weterynarii zbada dokładnie psa, w tym osłucha jego serce za pomocą stetoskopu. Zapyta również o to, co zaobserwowaliście u Waszego psa w domu.

Badanie stetoskopem dostarczy jedynie ograniczonej informacji o stanie zdrowia serca psa. Lekarz weterynarii prawdopodobnie będzie chciał wykonać dalsze badania, aby ustalić, czy przyczyną objawów obserwowanych u Waszego psa jest choroba serca i czy nie występuje u niego inne zaburzenie, na przykład choroba układu oddechowego (która może przebiegać podobnie). Wyniki tych badań pomogą lekarzowi dobrać schemat leczenia odpowiedni dla psa.

Lekarz weterynarii może zaproponować wykonanie następujących badań:

- badanie (zdjęcie) radiologiczne – aby ocenić wielkość serca u psa i ustalić czy w płucach znajduje się płyn
- badanie ultrasonograficzne serca (badanie echokardiograficzne serca) – aby obejrzeć mięsień sercowy, zastawki serca i określić czy któraś z jam serca jest powiększona
- badania krwi – aby ocenić ogólny stan zdrowia psa
- badanie elektrokardiograficzne (EKG) – aby ocenić czynność elektryczną serca, która odpowiada za skoordynowaną pracę serca jako pompy

Leczenie niewydolności serca u psa

Aby leczyć niewydolność serca u psa, lekarz weterynarii może również wybrać połączenie wielu leków. Leki te dzieli się na trzy grupy, w zależności od ich funkcji, mogącej polegać na:

- 1 Zwiększeniu siły skurczu serca (leki o działaniu inotropowo dodatnim), np. pimobendan
- 2 Rozszerzeniu naczyń krwionośnych (wazodilatory), np. pimobendan
- 3 Usuwaniu płynów (leki moczopędne, diuretyki), np. furosemid

Leki te zwiększą skuteczność pracy serca psa i wyciszą objawy jego niewydolności. Terapia nie wyleczy w zupełności serca psa, ale poprawi jakość jego życia.

Pimobendan jest substancją czynną przeznaczoną do leczenia psów z niewydolnością serca. Mechanizm jego działania polega na zwiększeniu siły skurczów serca i rozszerzeniu naczyń krwionośnych, co ułatwia sercu przepompowywanie krwi i dostarczanie jej do wszystkich obszarów organizmu.

Żywnienie Twojego psa

Żywnienie ma ogromny wpływ na samopoczucie zwierzęcia i może odgrywać ważną rolę w opiece nad pacjentem z zastoinową niewydolnością serca. Morskie kwasy tłuszczowe omega-3 wspierają utrzymanie beztłuszczowej masy ciała, apetytu i prawidłowego rytmu serca.

SPECIFIC™ to linia karm weterynaryjnych o wysokiej zawartości ryb i innych składników morskich, zapewniających wsparcie w przypadku różnych zaburzeń zdrowotnych.

Dowiedz się więcej o karmach SPECIFIC™, wspierających psy z problemami kardiologicznymi i nefrologicznymi:

www.omegakarmy.pl

Kontrola stanu psa w domu

To ważne, aby mieć pewność, że Państwa pies regularnie otrzymuje swój lek kardiologiczny, zgodnie z zaleceniem lekarza weterynarii.

Mogą Państwo pomóc, obserwując swojego psa w domu. Dla lekarza weterynarii bardzo duże znaczenie ma to, aby dokładnie wiedzieć jak czuje się pies otrzymujący lek i czy występują u niego objawy mogące wskazywać na postępującą niewydolność serca.

W dzienniczku znajdują się tabele obserwacji domowej, które można udostępnić lekarzowi weterynarii. Tabela pozwala Państwu monitorować:

- 1 Apetyt
- 2 Tolerancja wysiłku fizycznego
- 3 Samopoczucie ogólnie
- 4 Kaszel
- 5 Częstotliwość oddechów

Znaczenie częstotliwości oddechów w spoczynku

Duże znaczenie ma to, aby właściciel potrafił oceniać prawidłową częstotliwość oddechów u swojego psa.

W większości przypadków liczba oddechów w spoczynku u psa powinna zawierać się w zakresie 15 do 25 oddechów na minutę. Jeśli częstotliwość oddechów u Państwa psa zaczyna się zwiększać, może to wskazywać na to nasilenie niewydolności serca.

Jak mogę zmierzyć częstotliwość oddechów w spoczynku u mojego psa?

- 1 Po pierwsze, proszę poczekać aż pies ułoży się do odpoczynku lub zaśnie, najlepiej leżąc na boku.
- 2 Następnie, proszę popatrzeć jak unosi się jego klatka piersiowa podczas wdechu i opada w trakcie wydechu. Jeden cykl uniesienia i opuszczenia ściany klatki piersiowej odpowiada jednemu oddechowi. Można także zaobserwować jak u Państwa psa podczas każdego oddechu unosi się i opada brzuch (bok ciała).
- 3 Proszę policzyć ile cykli oddechowych występuje w ciągu 60 sekund i zapisać ich liczbę na tablicy, na której opisuje się przebieg leczenia w domu. Jeśli nie można przeprowadzić pomiaru w trakcie pełnych 60 sekund, można zmierzyć liczbę cykli oddechowych w ciągu 30 sekund, a wynik pomnożyć razy dwa.

Zeskanuj kod QR, aby zobaczyć jak kardiolog weterynaryjny, Mike Martin, ocenia częstotliwość oddechów w spoczynku.

Dane psa

Imię:

Rasa:

Data urodzenia:

Dieta:

Płeć:

samiec / samica

Kastracja:

tak / nie

Lekarz prowadzący:

Lecznica:

Telefon:

Wizyty kontrolne:

[illegible]

Harmonogram podawania leków

Data	Nazwa leku	Dawka	Godzina	Pon.	Wt.	Śr.	Czw.	Pt.	Sob.	Niedz.

Data	Nazwa leku	Dawka	Godzina	Pon.	Wt.	Śr.	Czw.	Pt.	Sob.	Niedz.

Harmonogram podawania leków

[illegible][illegible]

Obserwacja w domu

Miesiąc: _____ Rok: _____

Data																
Dzień																
Uderzenia serca/ min.																
Częstotliwość oddechów																
50																
40																
35																
30																
25																
20																
18																
16																
14																
12																
10																
Oceń swojego pupila: 1=Bardzo źle 2=Źle 3=OK 4=Dobrze 5=Idealnie																
Apetyt																
Tolerancja wysiłku																
Kaszel																
Samopoczucie ogólnie																

Obserwacja w domu

Miesiąc: _____ Rok: _____

[illegible]

Obserwacja w domu

Miesiąc: _____ Rok: _____

Data																
Dzień																
Uderzenia serca/ min.																
Częstotliwość oddechów																
50																
40																
35																
30																
25																
20																
18																
16																
14																
12																
10																
Oceń swojego pupila: 1=Bardzo źle 2=Źle 3=OK 4=Dobrze 5=Idealnie																
Apetyt																
Tolerancja wysiłku																
Kaszel																
Samopoczucie ogólnie																

Obserwacja w domu

Miesiąc: _____ Rok: _____

[illegible]

Obserwacja w domu

Miesiąc: _____ Rok: _____

Data																
Dzień																
Uderzenia serca/ min.																
Częstotliwość oddechów																
50																
40																
35																
30																
25																
20																
18																
16																
14																
12																
10																
Oceń swojego pupila: 1=Bardzo źle 2=Źle 3=OK 4=Dobrze 5=Idealnie																
Apetyt																
Tolerancja wysiłku																
Kaszel																
Samopoczucie ogólnie																

Obserwacja w domu

Miesiąc: _____ Rok: _____

[illegible]

Obserwacja w domu

Miesiąc: _____ Rok: _____

Data																
Dzień																
Uderzenia serca/ min.																
Częstotliwość oddechów																
50																
40																
35																
30																
25																
20																
18																
16																
14																
12																
10																
Oceń swojego pupila: 1=Bardzo źle 2=Źle 3=OK 4=Dobrze 5=Idealnie																
Apetyt																
Tolerancja wysiłku																
Kaszel																
Samopoczucie ogólnie																

Najczęściej zadawane pytania

Czym jest pimobendan i w jaki sposób działa?

Pimobendan oddziałuje na mięsień sercowy zwiększając siłę jego skurczu oraz na naczynia krwionośne, prowadząc do ich rozszerzenia. Ułatwia to sercu przepompowywanie krwi i dostarczanie jej do wszystkich obszarów organizmu.

Jak powinnam/powinienem podawać swojemu psu pimobendan?

Pimobendan powinien być podawany codziennie drogą doustną rano i wieczorem (optymalny odstęp pomiędzy dawkami wynosi 12 godzin). Pimobendan należy stosować jedną godzinę przed posiłkiem. Z uwagi na to, że tabletki są aromatyzowane, a roztwór doustny słodki, większość psów z chęcią zjada je jako przysmak. Proszę zastosować się do wytycznych lekarza weterynarii.

Co powinnam/powinienem zrobić, jeśli zapomnę o podaniu tabletki lub roztworu doustnego?

Proszę porozmawiać ze swoim lekarzem weterynarii. Proszę NIE stosować podwójnej dawki przy kolejnym podaniu.

Przez jak długi czas mój pies będzie wymagał leczenia?

Prawdopodobnie będzie wymagał podawania pimobendanu do końca swojego życia. Zawsze proszę stosować się do zaleceń swojego lekarza weterynarii.

Czy będę musiał/a ponownie umówić się na wizytę do swojego lekarza weterynarii?

Tak. To ważne, aby Państwa pies odbywał regularne wizyty kontrolne, sprawdzające jak radzi sobie jego serce. Należy poinformować lekarza weterynarii o tym, jak pies zachowuje się w domu. Lekarz może zalecić przeprowadzenie u niego dalszych badań kontrolnych i zaproponować zmiany w schemacie leczenia.

Czy pimobendan ma jakieś działania uboczne?

Pimobendan jest zwykle dobrze tolerowany. Do sporadycznie występujących działań niepożądanych zalicza się: zwiększoną częstotliwość uderzeń serca, wymioty, biegunkę, zmniejszenie łaknienia oraz ograniczoną reaktywność na bodźce.

Zbyt dużo żargonu? Czujesz się zdezorientowany?

Proszę się nie martwić. Poniżej zebraliśmy wybrane definicje i wyjaśniliśmy ich znaczenie.

Brzuch

Część ciała znajdująca się pomiędzy klatką piersiową a miednicą, zawierająca jamę brzuszną.

Częstotliwość oddechów

Liczba oddechów na minutę.

Kardiologiczny

Odnoszący się do serca.

Kardiomiopatia

Choroba, w przebiegu której mięsień sercowy traci swoją prawidłową siłę.

Krążenie

Przepływ krwi przez organizm w obrębie naczyń krwionośnych i z powrotem do serca.

Rozszerzenie

Zwiększenie światła struktury takiej jak naczynie krwionośne lub jama serca.

Diuretyki/leki moczopędne

Leki, które zwiększają objętość wytwarzanego moczu, umożliwiając usunięcie płynu zatrzymanego w organizmie.

Niewydolność serca

Utrata przez serce możliwości przepompowania dostatecznej ilości krwi, odpowiadającej potrzebom organizmu.

Leki o działaniu inotropowo dodatnim

Leki zwiększające siłę skurczu mięśnia sercowego.

Zastawka dwudzielna/mitralna

Zastawka znajdująca się po lewej stronie serca, pomiędzy dwoma jamami serca (lewym przedsionkiem a lewą komorą).

Wazodilatatory

Leki powodujące rozszerzenie naczyń krwionośnych.

niewydolnoscsercaupsa.pl

omegakarmy.pl

dechra.pl

[@dechrapolska](https://www.instagram.com/dechrapolska)

[@DechraPolska](https://www.facebook.com/DechraPolska)

Dechra Veterinary Products sp. z o.o., ul. Modlińska 61, 03-199 Warszawa, tel. 22 431 28 90